

Se till att föräldrar till barn som är över 16 år ska kunna få ta ut VAB för vårdbesök vid kronisk sjukdom**Till Äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje**

I utredningen *Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB* (SOU 2022:31) föreslås en rad åtgärder för att förenkla livet för föräldrar till barn som behöver mer vård och tillsyn än vanligt.

Vissa av utredningens förslag blir verklighet i budgetpropositionen för 2026, men vi ställer oss frågande till varför regeringen valt att inte gå vidare med de delar som skulle ge föräldrar rätt till tillfällig föräldrapenning (VAB) för att följa med sitt barn på sjukhusbesök även efter att barnet fyllt 16 år.

Bakgrund

Det är vanligt att vårdgivare bedömer att ungdomar behöver en förälders närvaro vid behandlingar eller kontroller. För detta beviljar Försäkringskassan i dag normalt ingen ersättning, såvida inte barnet är allvarligt sjukt eller omfattas av LSS.

Problemet är att begreppet *”allvarlig sjukdom”* i praktiken tolkas mycket snävt. Det avser nästan uteslutande situationer där barnets liv är i fara. För familjer med kroniskt sjuka barn, exempelvis njur- eller hjärtsjuka ungdomar eller barn med diabetes, innebär det att återkommande läkarbesök och behandlingar inte anses ge rätt till ersättning, trots att barnen behöver stöd och övervakning.

Detta skapar problem för många familjer med kroniskt sjuka ungdomar. Föräldrar tvingas ofta ta ut semester eller tjänstledigt för obligatoriska vårdbesök, bara för att deras barn passerat 16-årsgränsen, trots att vården kräver att en förälder är med. Enligt patientlagen ska vårdnadshavare informeras och involveras i beslut om vård när patienten är ett barn. Det innebär att minderåriga inte förväntas bära fullt ansvar för att själva ta emot, tolka och vidarebefordra medicinsk information eller fatta vårdbeslut utan förälders delaktighet. Det framstår som inkonsekvent att vården bedömer att ungdomarna behöver stöd vid vårdbesök, medan föräldrarna inte kan få ersättning för att följa med, enligt nuvarande regler.

Utredningen föreslog uttryckligen att tillfällig föräldrapenning även ska omfatta deltagande i vårdbesök och behandling ordinerad av läkare, samt att rätten ska gälla för barn mellan 12 och 18 år (och upp till 21 år vid fortsatt skolgång och särskilda behov).

2025-11-19

Brev till Äldre- och socialförsäkringsministern

Vi önskar ett svar på varför dessa förslag inte genomförts i budgetpropositionen för 2026, och vilka steg regeringen avser att ta för att underlätta för familjer i denna situation.

Med vänliga hälsningar,

Håkan Hedman, ordförande Njurförbundet

Linda Sundberg, generalsekreterare Hjärtebarnsfonden

Emma Henriksson, ordförande Diabetes Stockholm

Thomas Magnusson, ordförande Diabetes Sverige